

Asia: VN/36213/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi yhdyskuntarakentamislainsäädännön sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

1 luku Yleiset säännökset

Näkemyksenne luvusta 1

Pyöräilykuntien verkosto pitää ehdotettuja hyvään elinympäristöön liitettuja keskeisiä ominaisuuksia tervetulleina. Terveellisyys, turvallisuus, viihtyisyys ja esteettömyys siten kuin ne on avattu käsitteinä "Nykytila ja sen arviointi" -luvussa, ohjaavat suunnittelua jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden ja niiden ylläpidon kannalta oikeaan suuntaan.

Esteettömyyden korostaminen ja käsitteen avaaminen ("Nykytila ja sen arviointi") nimenomaan kaikille sopivan suunnittelun suuntaan on erittäin hyvä asia ja edistää eri kulkutapojen ja sitä kautta ihmisten tasavertaista kohtelua. Sama pätee "Yhdenvertaisiin toimimismahdollisuuksiin."

2 luku Viranomaiset

Näkemyksenne luvusta 2

--

3 luku Suunnittelu

Näkemyksenne luvusta 3

10 §. Suunnittelun yleiset vaatimukset:

Yleisten alueiden yleiset vaatimukset eli toimivuus, turvallisuus, terveellisyys ja viihtyisyys sekä esteettömyys ja käytettävyys ohjaavat Pyöräilykuntien verkoston näkemyksen mukaan suunnittelua jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden ja niiden ylläpidon kannalta oikeaan suuntaan.

Ehdotamme kuitenkin turvallisuutta määrittelevään kappaleeseen seuraavaa risteysturvallisuutta koskevaa lisäystä:

...tarkoituksenmukaista valaistusta. Risteysjärjestelyissä kiinnitettäisiin erityishuomiota jalankulun ja pyöräliikenteen turvallisiin liikenneratkaisuihin. Lisäksi turvallisuudella...

Perustelu:

Perusteena lisäykselle on se, että onnettomuustilastojenkin mukaan risteysturvallisuuden kehittämisessä liikenteen ns. heikoimmat osapuolet eli jalankulku ja pyöräliikenne ovat jääneet huomattavasti jälkeen autoliikenteestä. Yli 80 prosenttia pyöräliikenteen kaikista kuolemaan tai loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista tapahtuu nimenomaan risteysalueella, jalankulkijoiden loukkaantumisista 60 % ja kuolemaan johtaneista onnettomuuksista 20 % suojatiellä.

10 § 3 momentin 1 kohta: yleisen alueen kunnossapidettävyys

Jalankulun ja pyöräliikenteen väylien laadukkaan talvikunnossapidon kannalta riittävät lumitilat ovat ehdoton edellytys ympärivuotiselle käytölle. Näiden kulkutapojen osalta olisi ensisijaista pyrkiä suunnittelemaan ns. talvikestävää infraa siten, että lunta ei tarvitse kuljettaa pois, vaan lumitilaa olisi riittävästi väylän vierellä (esim. viherkaistaleella) jonne lumi voi jäädä aurauksen/harjauksen tuloksena. Siksi ehdotamme seuraavaa lisäystä riittävään lumitilaan liittyvää lisäystä:

...yleisen alueen toimivuutta, turvallisuutta, terveellisyyttä ja viihtyisyyttä. Jalkakäytävien ja pyöräteiden osalta ensisijainen vaihtoehto on suunnitella riittävä lumitila väylien reuna-alueille tai viherkaistalle. Harkitut, laadukkaat ratkaisut ja materiaalit...

3 momentin 5 kohta: liikkumisen kestävyden huomioon ottaminen

Ehdotamme lisäystä eli "sähköavusteisten polkupyörien" lisäämistä tekstiin seuraavalla tavalla:

...sähköautojen ja sähköavusteisten polkupyörien latauspisteiden...

Perustelu:

Sähköavusteisten polkupyörien osuus Suomen polkupyöräkannasta kasvaa kovaa vauhtia, kuten muuallakin Euroopassa. Kasvava osa uusista myydyistä sähköpyöristä on sellaisia, joissa akku on integroitu pyörän runkoon. Tämä korostaa latauspisteiden tarvetta entisestään ja asia on luonnollisesti myös tasavertaisuuskysymys eri kulkutapojen kannalta sekä kestävä liikumisen kysymys mitä suurimmassa määrin. Sähköavusteisten polkupyörien potentiaali lyhyiden ja myös

vähän pidempien (5-15 km) automatkojen korvaajana on valtava ja sen hyödyntämisessä ollaan vasta pääsemässä vauhtiin Suomessa.

4 luku Rakentaminen

Näkemyksenne luvusta 4

--

Tulisiko katu- ja viheralueiden rakentamiselle asettaa määräaika, esimerkiksi 10 tai 15 vuotta yleisen alueen suunnitelman voimaan tulemisesta? Mitä vaikutuksia, etuja tai haittaa tällä olisi eri osapuolille? Esitysluonnoksessa ei ole asetettu tällaista määräaikaa.

-

5 luku Yleisen alueen käyttöön luovuttaminen ja lakkaaminen

Näkemyksenne luvusta 5

--

6 luku Kunnossapito

Näkemyksenne luvusta 6

30 §. Kunnan yleisen alueen kunnossapidon velvoitteet:

Pyöräilykuntien verkosto pitää erittäin tervetulleena seuraavaa kirjausta:

Lisäksi talvikunnossapitotoimien olisi edistettävä joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn toimintaedellytyksiä ja sujuvia matkaketjuja.

36 §. Kunnossapitosuunnitelman laatiminen:

Pidämme erittäin tervetulleena uudistuksena kuntien velvollisuutta laatia yleisten alueiden kunnossapitosuunnitelma, joka sisältää periaatteet katujen auraamisesta ja liukkauden torjunnasta.

Kunnossapitolain toimivuusarvioinnissa on tuotu selkeästi esiin tarve parantaa katujen talvikunnossapidon tasoa nykyisestä ”tydyttävästä” tasosta. Tason nostamisen on arvioitu edistävän arjen liikkumista koko väestössä.

Talvikunnossapidon vaikutus ympärivuotisen arkiliikunnan määrään on tutkitusti todella huomattava, kuten hallituksen esityksen luvussa 2.4.2. (Nykytila ja sen arviointi) on kuvattu. Kyseisessä luvussa viitattujen tutkimusten lisäksi paremman talvikunnossapidon vaikutus ilmenee monissa kaupunkien tekemissä kyselytutkimuksissa asukkailleen. Esimerkiksi Helsingin pyöräilybarometrin 2024 mukaan 44% vastaajista pyöräilisi enemmän, jos pyöräväylien talvihoito olisi laadukkaampaa.

Talvikunnossapidon heikko taso vähentää arkiliikunnan määrää, mikä heikentää kansanterveyttä. Paremmalla talvikunnossapidolla olisi merkittäviä kansanterveysvaikutuksia ja sitä kautta myönteisiä talousvaikutuksia väestötasolla. Lisäksi jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden parempi talvihoito ehkäisee onnettomuuksia ja vähentää siten niistä aiheutuvia kustannuksia.

Kunnossapitosuunnitelman ja sen toteuttamisen kautta saavutettava talvikunnossapidon tason nosto jalankulun ja pyöräilyn olosuhteissa voi nostaa kunnossapidon kustannuksia aluksi sellaisissa kunnissa, joissa talvihoito on ollut korkeintaan tyydyttävä. Nämä kustannukset maksavat kuitenkin itsensä moninkertaisesti takaisin parantuneen liikenneturvallisuuden (vähemmän onnettomuuksia) ja lisääntyneen arkiliikunnan määrän ansiosta. Laadukkaasti talvikunnossapidon tavoitteen saavuttaminen ei ole pelkästään rahasta kiinni. Hyödyntämällä hyväksi havaittuja toimintamalleja, kuten Oulun seudulla käytössä oleva reittikohtainen urakointi ja alueen kuntien sekä valtion (Elinkeinokeskus) yhteinen kilpailutus ja sopimusmalli, voidaan tuottaa kustannustehokkaasti laatua, kuten kunnossapitolain toimivuusarvioinnissa 2023 vahvasti tuotiin esille.

Pykälän 2 momentti: kunnan yleisten alueiden kunnossapitoluokat, kunnossapitoluokkien laatuvaatimukset jne.

Kunnossapitoluokat ja niiden laatuvaatimuksissa kuvatut toimenpiderajat yleisellä tasolla ovat tärkeä osa kunnossapitosuunnitelmaa. Koska pyöräilyn ja jalankulun tärkeimpien väylien ja alueiden verkosto (tavoiteverkko) usein poikkeaa paljonkin pääkaduista myös kunnossapidon prioriteettien osalta, ehdotamme tekstiin seuraavaa lisäystä koskien pyöräilyn ja jalankulun pääreittejä:

... luokkaan 1 voisivat kuulua pääkadut, pyöräliikenteen osalta pyöräilyn pääreitit sekä jalankulun osalta tärkeimmät reitit ja alueet. Kunnossapitoluokkien laatuvaatimuksissa...

7 luku Tekniset verkot

Näkemyksenne luvusta 7

--

Esitysluonnoksen luvussa 7 ehdotetaan säädettäväksi uusi lupamenettely teknisten verkkojen sijoittamiseen kunnan yleiselle alueelle. Tulisiko siirtyä uuteen lupamenettelyyn vai tulisiko teknisten verkkojen sijoittamisesta pysyä nykyisessä kuntakohtaisessa toimintatavassa? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

Tulisi pysyä nykyisessä kuntakohtaisessa toimintatavassa

8 luku Työ kadulla ja muulla yleisellä alueella

Näkemyksenne luvusta 8

49 §. Ilmoitus kunnan yleisellä alueella tehtävästä työstä. Pykälän 1 momentti:

Tilapäiset liikennejärjestelyt kaikki liikennemuodot ja esteettömyys huomioon ottaen olisi selkeä suunnitelma siitä, miten jalankulku, pyöräily, autoliikenne ja joukkoliikenne järjestettäisiin esteettömästi, turvallisesti ja sujuvasti työn aikana ja eri työvaiheissa. Tämän tulisi tarvittaessa sisältää esityksen myös kiertoteistä, kavennuksista, suojauksista ja valaistuksesta.

Pyöräilykuntien verkoston kommentti:

Pidämme erittäin tervetulleena ja tärkeänä yllä näkyvää muotoilua. Pyöräliikenteen ja jalankulun osalta tarve esitykselle kiertotiestä/korvaavasta yhteydestä on pikemminkin sääntö kuin poikkeus.

Esitysluonnoksen luvussa 8 ehdotetaan säädettäväksi nykyisen ilmoitusmenettelyn rinnalle uusi lupamenettely kunnan yleisillä alueilla tapahtuville töille. Lisäksi ehdotetaan annettavaksi kunnalle oikeus laatia yleisiä alueita koskevat käyttömääräykset, oikeus siirtää työn aloitusajankohtaa ja oikeus kieltää työ. Mitä ajatuksia ehdotus herättää? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

-

9 luku Hulevedet

Näkemyksenne luvusta 9

--

10 luku Maksut

Näkemyksenne luvusta 10

--

11 luku Pakkokeinot ja seuraamukset

Näkemyksenne luvusta 11

--

12 luku Erinäisiä säännöksiä

Näkemyksenne luvusta 12

--

13 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Näkemyksenne luvusta 13

--

Vaikutusten arviointi

A. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on arvioitu alustavasti yhdyskuntarakentamislain vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin parantamiseksi on tärkeää saada palautetta siitä, miltä osin arvioinnissa on täydennystarpeita.

Millaisena pidätte luonnoksessa esitettyä vaikutusten arviointia kokonaisuutena?

Pääosin onnistuneena

B. Onko jossain vaikutusten arvioinnin osassa erityistä täydentämisen tarvetta?

-

C. Mihin itse näette yhdyskuntarakentamislain keskeisimpien vaikutusten kohdistuvan? Miten kuvailisitte keskeisimpiä vaikutuksia?

-

Muita näkemyksiä koko luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Vapaa sana.

Esteettömyyden korostaminen kautta linjan ja käsitteen avaaminen jo alussa nimenomaan Kaikille sopivan suunnittelun suuntaan (Design for All, Universal Design jne) on erittäin hyvä asia ja edistää eri kulkutapojen ja sitä kautta ihmisten tasavertaista kohtelua.

Pyöräilykuntien verkoston lausunnossaan käyttämät tärkeimmät lähteet:

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978) toimivuusarviointi (Ympäristöministeriö 2023)

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/f205c485-54c3-4393-910d-1c83d69af6e4>

Tieliikenneonnettomuudet tietokanta (Tilastokeskus)

https://tieliikenneonnettomuudet.stat.fi/tieliikenneonnettomuudet_fi.html

Kunnossapito kuntoon - Pyörävylien ympärivuotisen käytön turvallisuuden edistäminen suomalaisissa kaupungeissa (Pyöräilykuntien verkosto ja Traficom 2024)

<https://www.poljin.fi/uutiset/2024/02/01/kunnossapito-kuntoon>

Hirvonen Matti
Pyöräilykuntien verkosto ry